

Kriminalitet blandt unge er påvirket af fællesskaber men kan modvirkes med de rette tiltag

Normer og værdier har en betydningsfuld effekt for den kriminelle adfærd. Den kan både medvirke og modvirke en udvikling i kriminalitet; derfor bør der sættes mere fokus på holdninger iblandt kriminelle beboere i udsatte boligområder.

AF ASKERØDDERNE

- Amalie Schwartz, Frederikke Budtz, Kasper Andresen, Michael W. Andersen, Michelle M. Hansen & Naheed Minhas

Udsatte boligområder har igennem mange år været udsat for lidt af hvert. Fra en omtale af presse og politikere, der tiltaler beboerne og områderne i knap så flatterende vendinger, til direkte fysiske indgreb, der med magt tvinger beboerne ud af lejlighederne. Alt dette på baggrund af ønsket om at påvirke den kriminelle adfærd, som uden tvivl er en del af kulturen blandt de unge beboere i de udsatte boligområder.

Men er de hårdhændede metoder de bedste værktøjer til at ændre på kriminel adfærd? Det mener vi ikke på baggrund af en

undersøgelse af kriminalitets årsager foretaget i Askerød.

Et indefra perspektiv på kriminalitet

For at undersøge hvordan forskellige forhold spiller ind på kriminalitet, har vi talt med tre beboere i Askerød boligforening. De tre personer er mellem 25-29 år gamle og er alle tre opvokset i Askerød. To af de personer vi talte med, var tidligere dømte. Den tredje er ikke dømt eller kriminel. Samtalerne varede i gennemsnit en times tid, hvor vi talte med personerne ud fra en række forskellige temaer, der bevæger sig fra deres forældres økonomiske situation

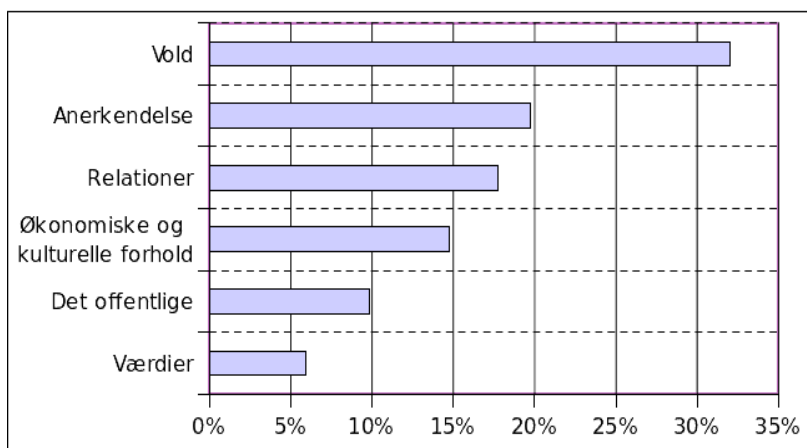
under opvæksten, til deres generelle holdninger om kriminalitetens natur.

Beboerne, som samtalerne er foregået med, har altså et indlevet kendskab til det at bo og leve i et område, der er præget af kriminalitet. Den oplevelse og livserfaring kan være værdifuld for en bedre forståelse af, hvilke forhold der er med til danne kriminalitet.

Kriminalitet som et socialt fænomen

Vi ved allerede i dag, at kriminalitet er et kompleks og et varieret fænomen, der ikke kan koges ned til enkelte forhold. Forskel-

lige vilkår og behov skaber forskellige årsager til kriminalitet. Holdninger til kriminalitet er også graderet. Hvad vi ser som kriminelle handlinger varierer i stor stil hos det enkelte menneske, og vores grænser, for hvad vi accepterer af kriminelle handlinger, er lige så forskellige, som vi er forskellige mennesker. Nogle ser ikke sort arbejde som noget kriminelt, andre mener smårapserier kan forsvares og andre igen accepterer forsikringssvindler.

Figur 1: Årsagernes forklaringsandele

En gennemgående faktor, der er fundet, er at voldelige handlinger kan medvirke øget risiko for kriminalitet, men et mere interessant aspekt er måske, at forhold som manglende anerkendelse har stor betydning for en kriminel adfærd. Behovet for anerkendelse er en naturlig del af at være menneske, og derfor er der også en naturlig overbygning til relationernes betydning.

Som de sociale væsener vi mennesker er, har vores netværk også en stærk betydning for, hvordan vi udvikler os, da det er her, vi videregiver værdier til andre. Når du vokser op i et boligområde, er ens netværk af venner umiddelbart også forbundet til samme boligområde eller de nære omgivelser. Ens familie bor måske også i samme boligområde, og værdierne har derfor store betingelser for at kunne formere sig.

De som vokser op i et afgrænset beboelsesområde, oplever den adfærd de ældre børn eller teenagere har. En af dem, vi talte med, forklarede også, hvordan personen så op til de ældre på grund af de ting, de havde.

Det er ikke ny viden, at yngre børn ser op til de ældre og til en hvis grad tilegner sig identitet af den vej. Men at forstå hvordan kriminalitet spreder sig gennem relationer, understøttes af et grundlæggende ønske om at blive anerkendt,

kan være en vigtig betragtning for at kunne modvirke kriminel adfærd.

Anerkendelse behøver ikke kun komme af kriminel adfærd og fra guldkæder, men kan komme til udtryk gennem mange andre former, hvis betingelserne tillader det.

Ønske om både anerkendelse og job

Da vi talte med vores informanter fra Askerød, blev vi meget hurtigt klar over, at der

”De kommer kørende på knallerter, crossere, fede biler, guldkæder og penge og alle de her ting, som vi også ville have. Alle de ting, man ser i film og serier og alt andet, så ville vi også være sådan”

- Tidligere kriminel beboer i Askerød

findes en udbredt forståelse om respekt blandt hinanden. En grundlæggende forventning om at man hilser på hinanden, ser hinanden i øjnene, samt udtrykker en oprigtighed, lå som en helt naturlig forventning, hos dem vi talte med, og blev gennem dem forklaret som en del af Askerøds generelle forventninger til adfærd.

Respekt som en menneskelig værdi, blev også virkelig udtrykt ved deres holdning til ældre. Dyder, som at give sin plads til de ældre, når man tog den offentlige transport, give plads og lytte til de ældre når de talte, var nogle af de gennemgående meninger, vi fik fra de tre beboere i Askerød. Som det blev udlagt, er denne respekt for ældre personer en gennemgående værdi blandt alle derude.

Der er nok nogen, der vil tilskrive respekten for ældre til mellemøstlig kultur, og

det er da også muligt, at det er herfra, de holdninger kommer. Men som med andre værdier og holdninger, er de også smitsomme og kan blive adopteret af andre. Så hvad enten denne respekt for alderdommen kommer fra danske eller anden etniske herkomst, er det et forhold der bør være fokus på.

En anden overraskende erfaring, vi tog med os, var at når personer fra det kriminelle miljø i Askerød trak sig ud af kriminaliteten, enten fordi de havde fået en familie, taget sig en uddannelse eller fået et arbejde, blev deres valg respekteret og anerkendt af de andre. Mange ønsker sig et fast arbejde, med sikker indkomst, men som det blev udtalt af den ene, kan tidligere domme gøre det svært for dem at få et arbejde og dermed forlade den kriminelle løbebane.

Der tegnede sig altså et billede for os gennem vores samtaler, at mange af dem, der var kriminelle, var kommet ind i det som unge, men som de blev ældre, gerne ville ud af situationen. Men på grund af deres fortid og de domme de har med sig, blev der opsat forhindringer, der i stedet fastholdt dem i en kriminel boble.

Den begrænsning, de oplever i kraft af juridiske forhold, som afholder dem i at indtræde på arbejdsmarkedet, selv om de ønsker det, kan altså have den effekt, at de ikke føler sig som en del af det komplette samfund. Derfor finder de anerkendelse

blandt deres lokale fællesskaber, hvor accept af kriminalitet går hen at bliver en almen forståelse, der igen medvirker til, at unge får meget lettere ved at blive en del af den kriminelle sfære.

Det er da også på baggrund af den voksende kriminalitet, og utryghed i mange boligområder, at politikerne indfører forskellige tiltag. Men har det den tilsigtede effekt?

Om Askerød

- Askerød er et almennyttigt boligbyggeri fra 1970'erne.
- Området var på ghettolisten første gang fra 2010 til 2012, og kom igen på listen i 2014. Askerød udgik herfra igen i 2016.
- Procentandelen af trygge beboere lå i 2013 på 52,9. Denne steg til 71,2 i 2017 og er efterfølgende faldet til 65,9 i 2018.
- Askerød havde i 2017 i gennemsnit 2,2 dømte beboere. For at komme på listen over udsatte boligområder skal det gennemsnitlige tal for dømte være >1,98.

Regeringens ghettopakker skubber unge beboere mod kriminel løbebane

Tilbage i 1996 kom det første ghettoudspil på programmet under Poul Nyrups socialdemokratiske regering. Siden da har skiftende regeringer tilføjet yderligere udspil, med det seneste ghettoudspil i 2018, under Lars Løkke's VLAK-regering.

I VLAK-regeringens ghettoudspil, tildeles der nye beføjelser, som højere straffe i udvalgte områder, fysiske nedrivninger af boligområder, muligheden for at boligselskaber kan nægte kriminelle lejere at flytte ind og have lettere ved at smide beboere ud af lejligheder, hvorfra der sker kriminalitet.

Formålet med de ovenstående forhold er at skræmme folk fra at begå kriminalitet, blandt andet ved at forældre kan risikere at blive smidt ud af lejligheden. Men med udgangspunkt i de førnævnte betragtninger, mener vi ikke, at de tiltag har den tilsigtede effekt. I stedet mener vi, at det faktisk kan have en modsatrettet effekt og skubbe beboerne længere ud i den kriminelle undergrundsværden. Forældre, der rammes som følge af de politiske tiltag, kan ses som et angreb af de unge, der netop oplever, at der er en grundlæggende manglende respekt af samfundets institutioner, når de ældre i udsatte boligområder på den måde bliver sat som mål af blandt andet regeringen.

Den manglende respekt og anerkendelse kan også finde sted, når politikerne eller medier, beskriver områderne i et dårligt lys.

Som da den daværende statsminister Lars Løkke under hans nytårstale, omtalte boligområder som værende huller i danmarkskortet. For folk der er født og opvokset i området, er det ikke et hul, men deres hjem som bliver sat til skue. Det er endnu et brud, i den anerkendelse de søger, og endnu et skub ud af samfundet, frem for at trække dem ind.

Uddannelse og medborgerskab

Vi mener derfor, at der i stedet for hårde sanktioner, dårlig omtale og udstilling af beboerne, skulle fokuseres på at inddrage dem i processen. Mange vil gerne arbejde, men kan ikke grundet dårlig dømmekraft i deres

ungdom, der forfølger dem og fastholder dem i den kriminelle verden. Andre har igen svært ved det boglige forhold og risikerer at falde ud i kriminalitet, hvis de ikke har succesoplevelser eller mulighed for at få et arbejde.

I dette tilfælde kunne eksempelvis Projekt Praksistalenter, som fokuserer på at gøre den unge erhvervsparat, afhjælpe de manglende succesoplevelser i forbindelse med uddannelse, hvis de boglige forhold er en udfordring for den unge. Derudover kunne en ansættelse af de ældre fra området som gade mentorer have en større kriminalpræventiv effekt på de unge, idet respekten

for de ældre, ifølge vores informanter, spiller en stor rolle. Samtidig ville en inddragelse af borgerne og de unge i området, være med til at give en ejerskabsfølelse.

Dette skal være med til at øge engagementet hos de unge og forøge respekten for selve området samt at give dem en ansvarsfølelse, der kan afhjælpe kriminelle tendenser.

For yderligere information om vores undersøgelse se www.asketoderne.dk